ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
της 10ης Ιουνίου 1997 *

Στην υπόθεση C-392/95,

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, εκπροσωπούμενο από τον Johann Schoo, προϊστάμενο τμήματος στη Νομική Υπηρεσία, και τον José-Luis Rufas Quintana, κύριο υπάλληλο διοικήσεως στην ίδια υπηρεσία, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο τη Γενική Γραμματεία, Kirchberg,

προσφεύγον,

κατά

Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ενώσεως, εκπροσωπουμένου από τους Jean-Paul Jacqué, διευθυντή στη Νομική Υπηρεσία, και Michael Bishop, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Bruno Eynard, διευθυντή της Διευθύνσεως Νομικών Υποθέσεων της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, 100, boulevard Konrad Adenauer,

καθού,

υποστηριζουμένου από τη

Γαλλική Δημοκρατία, εκπροσωπούμενη από τις Catherine de Salins, υποδιευθύντρια στη διεύθυνση νομικών υποθέσεων του Υπουργείου Εξωτερικών, και

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

Anne de Bourgoing, συνεργάτιδα στην ίδια διεύθυνση, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο την Πρεσβεία της Γαλλίας, 9, boulevard du Prince Henri,

παρεμβαίνουσα,

που έχει ως αντικείμενο την ακύρωση του κανονισμού (ΕΚ) 2317/95 του Συμβουλίου, της 25ης Σεπτεμβρίου 1995, για καθορισμό των τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων πρέπει να διαθέτουν θεώρηση κατά τη διέλευση των εξωτερικών συνόρων των κρατών μελών (ΕΕ 1995, L 234, σ. 1),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

συγκείμενο από τους G. C. Rodríguez Iglesias, Πρόεδρο, G. F. Mancini και J. L. Murray, προέδρους τμήματος, P. J. G. Kapteyn (εισηγητή), C. Gulmann, D. A. O. Edward, J.-P. Puissochet, G. Hirsch, P. Jann, M. Wathelet και R. Schintgen, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: M. Fennelly
γραμματέας: D. Louterman-Hubeau, κύρια υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις αγορεύσεις των διαδίκων κατά τη συνεδρίαση της 4ης Φεβρουαρίου 1997,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 20ής Μαρτίου 1997,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 15 Δεκεμβρίου 1995, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ζήτησε, δυνάμει του άρθρου 173 της Συνθήκης ΕΚ, την ακύρωση του κανονισμού (ΕΚ) 2317/95 του Συμβουλίου, της 25ης Σεπτεμβρίου 1995, για καθορισμό των τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων πρέπει να διαθέτουν θεώρηση κατά τη διέλευση των εξωτερικών συνόρων των κρατών μελών (ΕΕ 1995, L 234, σ. 1, στο εξής: κανονισμός).

2 Ο κανονισμός στηρίζεται στο άρθρο 100 Γ της Συνθήκης ΕΚ και προέρχεται από πρόταση κανονισμού για τον καθορισμό των τρίτων χωρών των οποίων οι υπήκοοι πρέπει να είναι κάτοχοι θεώρησης κατά τη διέλευση των εξωτερικών συνόρων των κρατών μελών, που υπέβαλε η Επιτροπή στο Συμβούλιο στις 10 Δεκεμβρίου 1993 (ΕΕ 1994, C 11, σ. 15).

3 Η πρόταση αυτή είναι η ακόλουθη:

«Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδιαίτερα το άρθρο 100 Γ,

την πρόταση της Επιτροπής,

τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,

εκτιμώντας:

ότι το άρθρο 100 Γ της Συνθήκης απαιτεί από την Κοινότητα να καθορίζει τις τρίτες χώρες εκείνες των οποίων οι υπήκοοι πρέπει να διαθέτουν θεώρηση κατά τη διέλευση των εξωτερικών συνόρων των κρατών μελών· ότι η θέση του στη Συνθήκη δείχνει ότι το εν λόγω άρθρο αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα των διατάξεων σχετικά με την εσωτερική αγορά·

ότι, σύμφωνα με την παράγραφο 3, του άρθρου 3 Β της Συνθήκης, η δράση της Κοινότητας δεν υπερβαίνει τα αναγκαία όρια για την επίτευξη των στόχων της παρούσας Συνθήκης· ότι η αμοιβαία αναγνώριση μεταξύ των κρατών μελών των θεωρήσεων που έχουν εκδοθεί από αυτά, και η οποία είναι απαραίτητη για να δοθεί πλήρης ισχύς στο άρθρο 100 Γ, αποτελεί ουσιαστικό συνοδευτικό μέτρο για την επίτευξη του στόχου που αναφέρεται στο άρθρο 7 Α όσον αφορά την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων·

ότι οι τρίτες χώρες πρέπει να ταξινομηθούν συμφώνως με την πολιτική και οικονομική τους κατάσταση καθώς και με τις σχέσεις τους με την Κοινότητα και τα κράτη μέλη, λαμβάνοντας υπόψη τον βαθμό εναρμόνισης που έχει επιτευχθεί σε επίπεδο κρατών μελών·

ότι σκοπός του άρθρου 100 Γ είναι να εναρμονιστούν οι σχετικοί κανονισμοί και πρακτικές που ισχύουν στα κράτη μέλη· ότι οι αποκλίσεις μεταξύ των κανονισμών και των πρακτικών στα κράτη μέλη θα πρέπει να επιτραπούν για μία περιορισμένη περίοδο με τη μορφή μεταβατικού μέτρου, υπό την προϋπόθεση ότι δεν πρόκειται να εφαρμόζονται έλεγχοι αντίθετα με το άρθρο 7 Α· ότι το μεταβατικό αυτό καθεστώς θα λήξει στις 30 Ιουνίου 1996 και πριν από την ημερομηνία αυτή το Συμβούλιο θα αποφασίσει για κάθε τρίτη χώρα κατά πόσον οι υπήκοοί της πρέπει να διαθέτουν θεώρηση ή απαλλάσσονται από την εν λόγω απαίτηση·

ότι, για την εξασφάλιση της διαφάνειας της λειτουργίας του συστήματος αυτού καθώς και για την ενημέρωση των ενδιαφερομένων ατόμων, τα μέτρα που λαμβάνονται από τα κράτη μέλη σύμφωνα με αυτό το μεταβατικό και έκτακτο καθεστώς πρέπει να κοινοποιούνται στα υπόλοιπα κράτη μέλη και την Επιτροπή· ότι για τους ίδιους λόγους η πληροφορία αυτή πρέπει να δημοσιεύεται στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*·

ότι η πληροφορία που προβλέπεται στο άρθρο 1 παράγραφος 3 του εν λόγω κανονισμού πρέπει να δημοσιεύεται προτού τεθούν σε ισχύ το άρθρο 1, παράγραφοι 1 και 2, και το άρθρο 2· ότι είναι κατά συνέπεια απαραίτητο οι διατάξεις αυτές να αρχίσουν να εφαρμόζονται ένα μήνα μετά την έναρξη ισχύος του κανονισμού,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

Άρθρο 1

1. Οι υπήκοοι τρίτων χωρών οι οποίες περιλαμβάνονται στο παράρτημα του εν λόγω κανονισμού πρέπει να διαθέτουν θεώρηση κατά τη διέλευση των εξωτερικών συνόρων των κρατών μελών.

2. Μέχρι τις 30 Ιουνίου 1996, τα κράτη μέλη θα αποφασίσουν εάν πρόκειται να απαιτούν θεωρήσεις για τους υπηκόους τρίτων χωρών οι οποίες δεν περιλαμβάνονται στο παράρτημα. Πριν από την ημερομηνία αυτή, το Συμβούλιο θα αποφασίσει σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 100 Γ είτε να προσθέτει καθεμία από τις χώρες αυτές στον εν λόγω κατάλογο είτε να απαλλάξει τους υπηκόους τους από τις απαιτήσεις θεώρησης.

3. Εντός δέκα εργάσιμων ημερών από την έναρξη ισχύος του παρόντος κανονισμού, κάθε κράτος μέλος θα κοινοποιήσει στα υπόλοιπα κράτη μέλη και

την Επιτροπή τα μέτρα που έχουν ληφθεί σύμφωνα με την παράγραφο 2. Οποιαδήποτε νέα μέτρα ληφθούν βάσει της παραγράφου 2 θα κοινοποιηθούν με τον ίδιο τρόπο εντός πέντε εργάσιμων ημερών. Η Επιτροπή θα δημοσιεύσεις την κοινοποιηθείσα πληροφορία βάσει της παραγράφου αυτής στη σειρά C της *Επίσημης Εφημερίδας των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.*

Άρθρο 2

Ένα κράτος μέλος δεν δικαιούται να απαιτεί θεώρηση από κάποιο πρόσωπο το οποίο επιθυμεί να διέλθει τα εξωτερικά του σύνορα και το οποίο έχει στην κατοχή του θεώρηση την οποία εξέδωσε κάποιο άλλο κράτος μέλος, στον βαθμό όπου η θεώρηση αυτή ισχύει σε όλη την Κοινότητα.

Άρθρο 3 (...)

Άρθρο 4 (...)»

4 Με έγγραφο της 11ης Ιανουαρίου 1994, το Συμβούλιο ζήτησε τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου επί της προτάσεως της Επιτροπής. Με το από 21 Απριλίου 1994 ψήφισμα νομοθετικού περιεχομένου που περιέχει τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβούλιο (ΕΕ 1994, C 128, σ. 350), το Κοινοβούλιο πρότεινε 14 τροπολογίες και ζήτησε να κληθεί να γνωμοδοτήσει εκ νέου αν το Συμβούλιο είχε πρόθεση να επιφέρει ουσιαστικές τροποποιήσεις στην πρόταση της Επιτροπής.

5 Στην τροπολογία 3, το Κοινοβούλιο τόνισε ότι ο καθορισμός των χωρών που θα περιληφθούν στον αρνητικό κατάλογο πρέπει να στηρίζεται σε σαφή, αντι-

κειμενικά και δημοσιευμένα κριτήρια και ότι τα κράτη μέλη δεν πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να επιβάλλουν απαιτήσεις για θεωρήσεις σε χώρες οι οποίες έχουν εξαιρεθεί από τον κατάλογο για λόγους αντικειμενικούς. Στις τροπολογίες 5 και 15 περιέλαβε ορισμό των διαφόρων κατηγοριών θεωρήσεων που προβλέπει η πρόταση κανονισμού. Με την τροπολογία 7 το Κοινοβούλιο συντόμευσε την περίοδο που τάσσεται στα κράτη μέλη προκειμένου να αποφασίσουν αν θα απαιτούν ή όχι θεώρηση από τους υπηκόους των τρίτων χωρών που δεν περιλαμβάνονται στον προσαρτώμενο κατάλογο και τόνισε ότι πρέπει να ζητείται η γνώμη του για κάθε ενημέρωση του καταλόγου. Με την τροποπολογία 8 υπογράμμισε ότι πρέπει να ενταθεί η απαγόρευση προς τα κράτη μέλη να απαιτούν θεώρηση από πρόσωπο που επιθυμεί να πραγματοποιήσει σύντομη διαμονή στην επικράτειά τους και έχει στην κατοχή του ενιαία θεώρηση ή άλλο τίτλο παραμονής ή άδεια εκδοθείσα από άλλο κράτος μέλος. Τέλος, με τις τροποποιήσεις 9 και 10 πρότεινε να διευκρινιστούν οι προϋποθέσεις χορηγήσεως θεωρήσεων και να προβλεφθούν τα μέσα παροχής έννομης προστασίας για την περίπτωση που απορρίπτεται η αίτηση χορήγησης θεωρήσεως.

6 Στις 25 Σεπτεμβρίου 1995, το Συμβούλιο εξέδωσε τον κανονισμό που έχει την ακόλουθη διατύπωση:

«ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη:

τη Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 100 Γ,

την πρόταση της Επιτροπής (...),

τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (...),

Εκτιμώντας:

ότι, δυνάμει του άρθρου 100 Γ της Συνθήκης, το Συμβούλιο καθορίζει τις τρίτες χώρες οι υπήκοοι των οποίων πρέπει να διαθέτουν θεώρηση για να διέρχονται τα εξωτερικά σύνορα των κρατών μελών·

ότι η σύνταξη του κοινού καταλόγου που περιέχεται στο παράρτημα του παρόντος κανονισμού αποτελεί σημαντικό βήμα προς την εναρμόνιση της πολιτικής των θεωρήσεων· ότι το άρθρο 7 Α, δεύτερο εδάφιο της Συνθήκης ορίζει, ιδίως, ότι η εσωτερική αγορά περιλαμβάνει ένα χώρο χωρίς εσωτερικά σύνορα μέσα στον οποίο εξασφαλίζεται η ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων, σύμφωνα με τις διατάξεις της Συνθήκης· ότι οι άλλες πλευρές της εναρμόνισης της πολιτικής στον τομέα των θεωρήσεων, μεταξύ δε άλλων οι προϋποθέσεις χορήγησης, καθορίζονται στα πλαίσια του τίτλου VI της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση·

ότι, κατά τη σύνταξη του εν λόγω κοινού καταλόγου, θα πρέπει να ληφθούν προπαντός υπόψη οι κίνδυνοι ως προς την ασφάλεια και τη λαθρομετανάστευση· ότι, πέραν αυτού, ρόλο παίζουν επίσης και οι διεθνείς σχέσεις μεταξύ των κρατών μελών και των τρίτων χωρών·

ότι οι αρχές βάσει των οποίων ένα κράτος μέλος δεν επιτρέπεται να απαιτεί θεώρηση από πρόσωπο που επιθυμεί να διαβεί τα εξωτερικά του σύνορα, όταν το εν λόγω πρόσωπο διαθέτει θεώρηση εκδοθείσα από άλλο κράτος μέλος, που πληροί τις εναρμονισμένες προϋποθέσεις για έκδοση θεώρησης και ισχύει για όλη την Κοινότητα, ή όταν το εν λόγω πρόσωπο διαθέτει κατάλληλη άδεια εκδοθείσα από κράτος μέλος, θα πρέπει να καθορίζονται στα πλαίσια του τίτλου VI της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση·

(...)

ότι η προσθήκη νέων οντοτήτων στον κατάλογο αυτόν πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις διπλωματικές προεκτάσεις της και τους σχετικούς προσανατολισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης· ότι πάντως η εγγραφή μιας τρίτης χώρας στον κοινό κατάλογο ουδόλως προδικάζει το διεθνές νομικό καθεστώς της·

ότι ο καθορισμός των τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων πρέπει να διαθέτουν θεώρηση κατά τη διέλευση των εξωτερικών συνόρων των κρατών μελών πρέπει να γίνει σταδιακά· ότι τα κράτη μέλη επιδιώκουν συνεχώς την εναρμόνιση των πολιτικών τους στον τομέα των θεωρήσεων έναντι των τρίτων χωρών που δεν περιλαμβάνονται στον εν λόγω κοινό κατάλογο· ότι η υλοποίηση της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων, όπως προβλέπεται στο άρθρο 7 Α της Συνθήκης, δεν πρέπει να θίγεται από τις παρούσες διατάξεις· ότι, μετά παρέλευση πέντε ετών, η Επιτροπή θα πρέπει να συντάξει έκθεση για την πρόοδο της μέχρι τούδε εναρμόνισης·

ότι, για να εξασφαλιστεί η διαφάνεια της εν λόγω διαδικασίας καθώς και η ενημέρωση των ενδιαφερόμενων προσώπων, κάθε κράτος μέλος πρέπει να ανακοινώνει στα λοιπά κράτη μέλη και στην Επιτροπή τα μέτρα που λαμβάνει στα πλαίσια του παρόντος κανονισμού· ότι, για τους ίδιους λόγους, αυτές οι πληροφορίες πρέπει επίσης να δημοσιεύονται στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*·

ότι οι πληροφορίες που αναφέρονται στο άρθρο 2 παράγραφος 4 και στο άρθρο 4 παράγραφος 2 πρέπει να δημοσιεύονται προτού τεθούν σε ισχύ οι λοιπές διατάξεις του παρόντος κανονισμού· ότι το άρθρο 2, παράγραφος 4, και το άρθρο 4, παράγραφος 2, πρέπει, ως εκ τούτου, να τεθούν σε εφαρμογή ένα μήνα πριν από τις λοιπές διατάξεις του παρόντος κανονισμού,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

Άρθρο 1

1. Οι υπήκοοι των τρίτων χωρών οι οποίες περιλαμβάνονται στον κοινό κατάλογο που περιέχεται στο παράρτημα πρέπει να διαθέτουν θεώρηση κατά τη διέλευση των εξωτερικών συνόρων των κρατών μελών.

2. Οι υπήκοοι χωρών που προήλθαν από χώρες οι οποίες περιλαμβάνονται στον κοινό κατάλογο υπόκεινται στις διατάξεις της παραγράφου 1, έως ότου το Συμβούλιο αποφασίσει διαφορετικά δυνάμει της διαδικασίας του άρθρου 100 Γ της Συνθήκης.

Άρθρο 2

1. Τα κράτη μέλη καθορίζουν εάν οι υπήκοοι τρίτων χωρών οι οποίες δεν αναφέρονται στον κοινό κατάλογο υπόκεινται στην υποχρέωση θεώρησης.

2. Τα κράτη μέλη καθορίζουν εάν οι απάτριδες και τα πρόσωπα που έχουν το καθεστώς του πρόσφυγα υποχρεούνται σε θεώρηση.

3. Τα κράτη μέλη καθορίζουν εάν τα πρόσωπα που επιδεικνύουν διαβατήριο ή ταξιδιωτικό έγγραφο εκδοθέν από εδαφική οντότητα ή αρχή που δεν έχει αναγνωρισθεί ως κράτος από όλα τα κράτη μέλη υποχρεούνται σε θεώρηση, όταν η εδαφική οντότητα ή αρχή δεν αναφέρεται στον κοινό κατάλογο.

4. Εντός δέκα εργασίμων ημερών από την έναρξη ισχύος της παρούσας παραγράφου, κάθε κράτος μέλος ανακοινώνει στα λοιπά κράτη μέλη και στην Επιτροπή τα μέτρα που λαμβάνει σύμφωνα με τις παραγράφους 1, 2 και 3. Οποιαδήποτε μέτρα λαμβάνονται αργότερα δυνάμει της παραγράφου 1 κοινοποιούνται επίσης εντός πέντε εργασίμων ημερών.

Η Επιτροπή δημοσιεύει, για λόγους πληροφόρησης, τα μέτρα που ανακοινώνονται δυνάμει της παρούσας παραγράφου και την ενημέρωσή τους στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

Άρθρο 3

Πέντη έτη μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος κανονισμού, η Επιτροπή συντάσσει έκθεση σχετικά με την επιτευχθείσα πρόοδο ως προς την εναρμόνηση της πολιτικής των κρατών μελών στον τομέα των θεωρήσεων έναντι των τρίτων χωρών που δεν περιλαμβάνονται στον κοινό κατάλογο και, εάν χρειαστεί, υποβάλλει στο Συμβούλιο προτάσεις για περαιτέρω μέτρα αναγκαία για την επίτευξη του στόχου εναρμόνισης που προβλέπεται στο άρθρο 100 Γ.

Άρθρο 4 (...)

Άρθρο 5 (...)

Άρθρο 6

Ο παρών κανονισμός δεν θίγει μια μεγαλύτερη, και πέραν του κοινού καταλόγου, εναρμόνιση μεταξύ των κρατών μελών κατά τον καθορισμό των τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων πρέπει να διαθέτουν θεώρηση κατά τη διέλευση των εξωτερικών συνόρων.

Άρθρο 7

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει έξι μήνες από τη δημοσίευσή του στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*, εκτός από το άρθρο 2, παράγραφος 4, και το άρθρο 4, παράγραφος 2, τα οποία αρχίζουν να ισχύουν από την επόμενη της δημοσίευσής τους.»

Επί της ακυρώσεως του κανονισμού

7 Προς στήριξη της προσφυγής του το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο επικαλείται προσβολή του δικαιώματός του να μετέχει στην κοινοτική νομοθετική διαδικασία λόγω του ότι το Συμβούλιο παρέλειψε να ζητήσει εκ νέου τη γνώμη του πριν εκδώσει τον επίδικο κανονισμό. Η νέα αυτή διαβούλευση είναι αναγκαία στο πλαίσιο της διαδικασίας του άρθρου 100 Γ της Συνθήκης,

εφόσον, όπως συμβαίνει εν προκειμένω, το κείμενο που υιοθετεί το Συμβούλιο επιφέρει ουσιαστικές τροποποιήσεις στην πρόταση της Επιτροπής.

8 Συναφώς, το Κοινοβούλιο υποστηρίζει, πρώτον, ότι, ενώ το άρθρο 1, παράγραφος 2, της προτάσεως της Επιτροπής προέβλεπε την κατάρτιση, πριν από τις 30 Ιουνίου 1996, ενός οριστικού καταλόγου των χωρών των οποίων οι υπήκοοι πρέπει να διαθέτουν θεώρηση κατά τη διέλευση των εξωτερικών συνόρων της Κοινότητας, το άρθρο 2 του κανονισμού επιτρέπει στα κράτη μέλη να αποφασίζουν αν οι υπήκοοι τρίτων χωρών, που δεν περιλαμβάνονται στον κοινό κατάλογο, θα υπόκεινται στην υποχρέωση θεώρησης. Το Κοινοβούλιο προσθέτει ότι το νέο σύστημα που υιοθετήθηκε καταλήγει στην κατάρτιση ενός ρητού πίνακα που προσαρτάται ως παράρτημα στον κανονισμό και διαφόρων σιωπηρών καταλόγων στο μέτρο που κάθε κράτος μέλος θα μπορεί να καταρτίσει τον δικό του κατάλογο. Κατ' αυτόν τον τρόπο ο κανονισμός απομακρύνεται από τον στόχο της εναρμονίσεως στον τομέα των θεωρήσεων που αποτελεί το αντικείμενο του άρθρου 100 Γ της Συνθήκης.

9 Εν συνεχεία, το Κοινοβούλιο παρατηρεί ότι ο κατάλογος των χωρών που περιλαμβάνονται στο παράρτημα της προτάσεως περιορίστηκε σημαντικά με τον κανονισμό, δεδομένου ότι το Συμβούλιο μείωσε από 126 σε 98 τις χώρες που περιλαμβάνονται σ' αυτόν.

10 Τέλος, το Κοινοβούλιο υποστηρίζει ότι το άρθρο 2 της προτάσεως της Επιτροπής, που προέβλεπε την αμοιβαία αναγνώριση των θεωρήσεων που χορηγούν τα κράτη μέλη, διαγράφηκε. Υπογραμμίζει επίσης ότι, κατά τη δεύτερη και την τέταρτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού, αυτά τα στοιχεία εναρμονίσεως της πολιτικής στον τομέα των θεωρήσεων υπάγονται στον τίτλο VI της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση.

11 Αντιθέτως, το Συμβούλιο, υποστηριζόμενο από τη Γαλλική Κυβέρνηση, φρονεί, πρώτον, ότι το άρθρο 2, παράγραφος 1, του κανονισμού απλώς διευκρινίζει την έννοια της προτάσεως της Επιτροπής, κατά την οποία, μέχρις ότου το Συμβούλιο λάβει απόφαση ως προς τις τρίτες χώρες που δεν περιλαμβάνονται στο παράρτημα, κάθε κράτος μέλος παραμένει ελεύθερο να αποφα-

σίζει αν θα επιβάλλει ή όχι υποχρέωση θεωρήσεως στους υπηκόους των χωρών αυτών. Το Συμβούλιο προσθέτει ότι η μόνη διαφορά που υπάρχει ως προς αυτό το σημείο μεταξύ της προτάσεως και του κανονισμού έγκειται στο στοιχείο ότι ο κανονισμός προβλέπει μεγαλύτερη μεταβατική περίοδο κατά την οποία τα κράτη μέλη παραμένουν αρμόδια να ρυθμίζουν τις απαιτήσεις θεωρήσεως έναντι των υπηκόων των τρίτων χωρών που δεν περιλαμβάνονται στον κοινό κατάλογο.

12 Δεύτερον, το Συμβούλιο παρατηρεί ότι ο κοινός κατάλογος των τρίτων χωρών υπέστη δευτερεύουσας μόνο σημασίας τροποποιήσεις· συγκεκριμένα προστέθηκαν μόνον τρεις χώρες ενώ οι διαγραφές αφορούσαν πρώην αποικίες ορισμένων κρατών μελών από τις οποίες το ρεύμα μεταναστεύσεως είναι ασθενές.

13 Τέλος, το Συμβούλιο τονίζει ότι η πρόταση της Επιτροπής δεν προέβλεπε αμοιβαία αναγνώριση των θεωρήσεων. Το άρθρο 2 της προτάσεως απλώς ορίζει ότι για την αμοιβαία αναγνώριση μιας θεωρήσεως μπορεί να γίνει λόγος μόνο στον βαθμό που η θεώρηση αυτή ισχύει σε όλη την Κοινότητα, χωρίς ωστόσο να προσδιορίζει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες μια θεώρηση θα πρέπει να ισχύει σε όλη την Κοινότητα. Δεδομένου ότι η διάταξη αυτή είχε μόνο δηλωτικό χαρακτήρα κατέστη αναγκαία η διαγραφή της, για λόγους νομικής σαφήνειας.

14 Πρέπει να υπομνησθεί ότι η νομότυπη γνωμοδότηση του Κοινοβουλίου στις προβλεπόμενες από τη Συνθήκη περιπτώσεις αποτελεί ουσιώδη τύπο, του οποίου η μη τήρηση συνεπάγεται την ακυρότητα της οικείας πράξεως. Πράγματι, η αποτελεσματική συμμετοχή του Κοινοβουλίου στην κοινοτική νομοθετική διαδικασία αποτελεί, σύμφωνα με τις προβλεπόμενες από τη Συνθήκη διαδικασίες, ουσιώδες στοιχείο της μεταξύ των κοινοτικών οργάνων ισορροπίας που επιδιώκει η Συνθήκη. Η αρμοδιότητα αυτή αποτελεί την έκφραση μιας θεμελιώδους δημοκρατικής αρχής, σύμφωνα με την οποία οι λαοί συμμετέχουν στην άσκηση της εξουσίας μέσω μιας αντιπροσωπευτικής συνελεύσεως (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 5ης Ιουλίου 1995, C-21/94, Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου, Συλλογή 1995, σ. I-1827, σκέψη 17).

15 Κατά πάγια νομολογία, η υποχρέωση διαβουλεύσεως με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο κατά τη νομοθετική διαδικασία, στις προβλεπόμενες από τη Συνθήκη περιπτώσεις, συνεπάγεται την υποχρέωση νέας διαβουλεύσεως οσάκις

το τελικώς εγκριθέν κείμενο, εξεταζόμενο στο σύνολό του, αποκλίνει ουσιωδώς από εκείνο επί του οποίου το Κοινοβούλιο έχει ήδη γνωμοδοτήσει, πλην των περιπτώσεων εκείνων που οι τροποποιήσεις ανταποκρίνονται, κατ' ουσίαν, στις επιθυμίες που εξέφρασε το ίδιο το Κοινοβούλιο (βλ., π.χ., τις αποφάσεις της 1ης Ιουνίου 1994, C-388/92, Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου, Συλλογή 1994, σ. I-2067, σκέψη 10, και της 5ης Οκτωβρίου 1994, C-280/93, Γερμανία κατά Συμβουλίου, Συλλογή 1994, σ. I-4973, σκέψη 38).

16 Πρέπει επομένως να εξετασθεί αν οι τροποποιήσεις για τις οποίες κάνει λόγο το Κοινοβούλιο αφορούν ή όχι την ίδια την ουσία του κειμένου, εξεταζομένου στο σύνολό του.

17 Συναφώς, πρέπει να σημειωθεί ότι η πρόταση της Επιτροπής, επί της οποίας το Κοινοβούλιο διατύπωσε τη γνώμη του, προέβλεπε στο άρθρο 1, παράγραφος 1, ότι οι υπήκοοι των τρίτων χωρών που περιλαμβάνονται στον κατάλογο του παραρτήματος πρέπει να διαθέτουν θεώρηση κατά τη διέλευση των εξωτερικών συνόρων των κρατών μελών. Κατά την παράγραφο 2 της διάταξης αυτής, τα κράτη μέλη αποφασίζουν μέχρι τις 30 Ιουνίου 1996 αν θα απαιτούν θεώρηση από τους υπηκόους των τρίτων χωρών που δεν περιλαμβάνονται στον κατάλογο της παραγράφου 1. Πριν από την ημερομηνία αυτή, το Συμβούλιο θα αποφάσιζε είτε να προσθέσει κάθε μία από τις χώρες αυτές στον εν λόγω κατάλογο είτε να απαλλάξει τους υπηκόους της από την υποχρέωση να διαθέτουν θεώρηση.

18 Αντιθέτως, ο κανονισμός ορίζει στο άρθρο 2, παράγραφος 1, ότι τα κράτη μέλη καθορίζουν εάν οι υπήκοοι τρίτων χωρών οι οποίες δεν περιλαμβάνονται στον κοινό κατάλογο υπόκεινται στην υποχρέωση θεώρησης.

19 Από τη σύγκριση της προτάσεως της Επιτροπής και του κανονισμού προκύπτει ότι, κατά τον κανονισμό, ο καθορισμός από τα κράτη μέλη των μη περιλαμβανομένων στον κοινό κατάλογο τρίτων χωρών, οι υπήκοοι των οποίων υποχρεούνται να διαθέτουν θεώρηση, δεν υπόκειται πλέον στο χρονικό όριο που προέβλεπε το άρθρο 1, παράγραφος 2, της προτάσεως.

20 Όπως παρατηρεί ο γενικός εισαγγελέας στην παράγραφο 28 των προτάσεών του, ενώ η πρόταση της Επιτροπής προέβλεπε, μετά τις 30 Ιουνίου 1996, την

ύπαρξη μόνον ενός κοινού καταλόγου που απαριθμεί περιοριστικά τις τρίτες χώρες οι υπήκοοι των οποίων οφείλουν να διαθέτουν θεώρηση κατά τη διέλευση των εξωτερικών συνόρων των κρατών μελών, ο κανονισμός επιτρέπει στα κράτη μέλη να διατηρήσουν επ' αόριστο τον οικείο πίνακα των μη περιλαμβανομένων στον κοινό κατάλογο τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων υπόκεινται στην υποχρέωση θεωρήσεως. Οι τροποποιήσεις αυτές αφορούν την ίδια την ουσία του θεσπιζομένου συστήματος και επομένως πρέπει να χαρακτηρισθούν ως ουσιαστικές.

21 Το Συμβούλιο φρονεί εντούτοις ότι, ακόμη και αν το τελικώς υιοθετούμενο κείμενο, θεωρούμενο στο σύνολό του, αποκλίνει ουσιαστικά από το κείμενο επί του οποίου το Κοινοβούλιο διατύπωσε τη γνώμη του, είναι περιττή η νέα διαβούλευση με το όργανο αυτό εφόσον, όπως εν προκειμένω, το Συμβούλιο γνωρίζει κάλλιστα τις απόψεις του Κοινοβουλίου επί των εν λόγω ουσιαστικών ζητημάτων.

22 Συναφώς υπενθυμίζεται ότι, όπως έκρινε το Δικαστήριο με την προπαρατεθείσα απόφαση της 5ης Ιουλίου 1995, Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου, σκέψη 26, η νομότυπη γνωμοδότηση του Κοινοβουλίου στις προβλεπόμενες από τη Συνθήκη περιπτώσεις αποτελεί ένα από τα μέσα που του επιτρέπουν να συμμετέχει πραγματικά στην κοινοτική νομοθετική διαδικασία· η υιοθέτηση, όμως, της απόψεως του Συμβουλίου θα έχει ως αποτέλεσμα τη σοβαρή διακύβευση αυτής της συμμετοχής που είναι ουσιώδης για τη διατήρηση της μεταξύ των κοινοτικών οργάνων ισορροπίας την οποία επιδιώκει η Συνθήκη και θα συνεπαγόταν παραγνώριση της επιρροής που μπορεί να έχει, όσον αφορά την έκδοση της επίμαχης πράξεως, η νομότυπη γνωμοδότηση του Κοινοβουλίου.

23 Δεδομένου ότι η ανωτέρω εξετασθείσα τροποποίηση η οποία επηρεάζει το σύστημα που προβλέπει το σχέδιο, στο σύνολό του, αρκεί για να θεμελιώσει την υποχρέωση νέας διαβουλεύσεως με το Κοινοβούλιο, παρέλκει η εξέταση των λοιπών επιχειρημάτων που προέβαλε το Κοινοβούλιο.

24 Επιβάλλεται επομένως το συμπέρασμα ότι το γεγονός ότι δεν ζητήθηκε για δεύτερη φορά η γνώμη του Κοινοβουλίου, στη νομοθετική διαδικασία που προβλέπει το άρθρο 100 Γ της Συνθήκης ΕΚ, συνιστά παράβαση ουσιώδους τύπου η οποία συνεπάγεται την ακύρωση του κανονισμού.

Επί της διατηρήσεως των αποτελεσμάτων του κανονισμού

25 Με το υπόμνημα αντικρούσεως, το Συμβούλιο ζήτησε από το Δικαστήριο, σε περίπτωση ακυρώσεως του κανονισμού, να διατηρήσει τα αποτελέσματά του μέχρις ότου το Συμβούλιο εκδώσει νέα ρύθμιση. Επί του αιτήματος αυτού το Κοινοβούλιο δεν διατυπώνει παρατηρήσεις.

26 Το αίτημα αυτό πρέπει να γίνει δεκτό. Όπως παρατήρησε ο γενικός εισαγγελέας στην παράγραφο 40 των προτάσεών του, η ανάγκη να αποφευχθεί η διακοπή της πορείας προς την εναρμόνιση των εθνικών διατάξεων στον τομέα των θεωρήσεων καθώς και σημαντικοί λόγοι ασφαλείας δικαίου υπαγορεύουν στο Δικαστήριο να ασκήσει την αρμοδιότητα που του παρέχει ρητώς το άρθρο 174, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΚ σε περίπτωση που ακυρώνει κάποιον κανονισμό, να διατηρήσει δηλαδή προσωρινά τα αποτελέσματα του ακυρουμένου κανονισμού μέχρις ότου το Συμβούλιο εκδώσει νέο κανονισμό.

27 Πρέπει, πάντως, να σημειωθεί ότι το Συμβούλιο οφείλει να επανορθώσει, εντός εύλογης προθεσμίας, τη διαπραχθείσα πλημμέλεια (προπαρατεθείσα απόφαση της 5ης Ιουλίου 1995, Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου, σκέψη 33).

Επί των δικαστικών εξόδων

28 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίου. Δεδομένου ότι το Συμβούλιο ηττήθηκε, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα. Κατ' εφαρμογή της παραγράφου 4, πρώτο εδάφιο, του ίδιου άρθρου, η Γαλλική Δημοκρατία που παρενέβη στη διαφορά πρέπει να φέρει τα δικά της έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

αποφασίζει:

1) Ακυρώνει τον κανονισμό (ΕΚ) 2317/95 του Συμβουλίου, της 25ης Σεπτεμβρίου 1995, για καθορισμό των τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων πρέπει να διαθέτουν θεώρηση κατά τη διέλευση των εξωτερικών συνόρων των κρατών μελών.

2) Τα αποτελέσματα του ακυρωθέντος κανονισμού διατηρούνται μέχρις ότου το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ενώσεως θεσπίσει νέα ρύθμιση επί του θέματος.

3) Καταδικάζει το Συμβούλιο στα δικαστικά έξοδα.

4) Η Γαλλική Δημοκρατία φέρει τα δικά της έξοδα.

Rodríguez Iglesias Mancini Murray Kapteyn

Gulmann Edward Puissochet Hirsch

Jann Wathelet Schintgen

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 10 Ιουνίου 1997.

Ο Γραμματέας Ο Πρόεδρος

R. Grass G. C. Rodríguez Iglesias